VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE 208/2024 luotonostajia ja luotonhallinnoijia koskevaksi lainsäädännöksi (NPL-direktiivin täytäntöönpano)

TALOUSVALIOKUNTA 14.2.2025

NEUVOTTELEVA VIRKAMIES MATTI SILLANMÄKI

Taustaa

- Direktiivi (EU) 2021/2167 luotonhallinnoijista ja luotonostajista sekä direktiivien 2008/48/EY ja 2014/17/EU muuttamisesta eli ns. ***NPL-direktiivi***.
- Tarkoituksena edistää järjestämättömien lainojen jälkimarkkinoiden kehittämistä unionissa poistamalla esteitä, jotka haittaavat lainojen siirtämistä luotonostajille, ja asettamalla siirtämistä koskevia suojakeinoja ja turvaamalla luotonottajien oikeudet.
- Direktiivin täytäntöönpanon määräaika oli 30.12.2023. Komissio päätti 12.2.2025, että asia viedään EU-tuomioistuimeen.
- Samassa yhteydessä arvopaperimarkkinalakiin ehdotetaan muutosta, jolla täydennettäisiin aiempaa avoimuusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanoa.

Lainsäädännön soveltamisalasta

- NPL-direktiivin ja ehdotetun lainsäädännön soveltamisala:

1. Kyseessä luottolaitoksen myöntämä luotto
2. Luottolaitos on luokitellut luottosopimuksen EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisesti järjestämättömäksi vastuuksi
3. Luottosopimus tai sen mukaiset luotonantajan oikeudet on siirretty luottolaitossektorin ulkopuoliselle luotonostajalle

- **Muussa tapauksessa sovelletaan edelleen kaikilta osin nykyistä lainsäädäntöä.**

Laki luotonostajista ja luotonhallinnoijista

- Ehdotetaan säädettävän uusi laki luotonostajista ja luotonhallinnoijista, joka sisältäisi NPL-direktiivin voimaan saattamiseksi tarvittavat säännökset.
- Lain soveltamisala rajataan NPL-direktiivin soveltamisalaan kuuluviin tilanteisiin. Voimassa oleva lainsäädäntö ehdotetaan muuten säilytettävän nykyisellään:
  - Perintää koskeva substanssisääntely
  - Perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinti ja siihen liittyvät viranomaisvastuut (Etelä-Suomen aluehallintovirasto)

Luotonostajia koskevat vaatimukset

- Luotonostajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka elinkeinotoiminnassaan ostaa luottolaitoksen tekemän järjestämättömän luoton.
- Velalliselle ilmoitettava luoton siirtämisestä.
- **Kuluttajaluottojen** osalta luotonhallinnoinnin olisi aina tapahduttava sellaisen tahon toimesta, jolla on oikeus harjoittaa luotonhallinnointia (voi tapauksesta riippuen olla myös luotonostaja itse).
- Ns. kolmannen maan luotonostajan olisi nimettävä itselleen ETA-alueelle sijoittautunut edustaja. Em. vaatimus koskee tällöin kaikkia luonnollisten henkilöiden ja pk-yritysten kanssa tehtyjä luottosopimuksia.
- Lisäksi säännöksiä suhteissa velalliseen noudatettavista periaatteista, yhteydenpidosta velallisen kanssa ja toimivaltaiselle viranomaiselle toimitettavista tiedoista.

Luotonhallinnointi

- Luotonhallinnoijalla tarkoitetaan *oikeushenkilöä*, joka elinkeinotoiminnassaan toimeenpanee järjestämättömään luottoon liittyviä oikeuksia ja velvoitteita ja suorittaa luotonostajan puolesta luotonhallinnointitoimintoja.
- Luotonhallinnointitoimintoja ovat:
  - järjestämättömään luottoon liittyvien **maksettavien suoritusten kerääminen tai periminen luotonottajalta kansallisen lainsäädännön mukaisesti**;
  - luoton ehtojen uudelleenneuvottelu luotonottajan kanssa;
  - luottoa koskevien valitusten käsittely;
  - tiedottaminen luotonottajalle luottoon liittyvien korkojen tai maksujen muutoksista

→Perinnästä säädetään edelleen saatavien perinnästä annetussa laissa.

Luotonhallinnointi

- Luotonhallinnointitoiminnan harjoittaminen on toimiluvanvaraista. NPL-direktiivi asettaa toimiluvan myöntämisen edellytykset
- Toimilupahakemus käsiteltävä 90 päivän kuluessa
- Toimilupaa luotonhallinnointiin ei tarvitse luottolaitos, kuluttajaluottoja myöntävä elinkeinonharjoittaja eikä asianajajaan
- Sääntelyä ei sovelleta myöskään sijoitusrahaston hoitajaan / rahastoyhtiöön sen suorittaessa luotonhallinnointia hoitamansa rahaston puolesta
- Sisällöllistä sääntelyä mm. luotonottajan varojen hallussapidosta, luotonhallinnointisopimuksen sisällöstä ja luotonhallinnointitoiminnon ulkoistamisen edellytyksistä
- Luotonhallinnoijan toimilupaan liittyy oikeus harjoittaa toimintaa ETA-alueella: erillinen ilmoitusmenettely sekä säännökset rajat ylittävän toiminnan valvonnasta

Direktiivin mukaiset viranomaistehtävät

- Jäsenvaltioiden nimettävä toimivaltainen viranomainen / viranomaiset vastaamaan valvonnasta ja luotonhallinnoijien toimilupajärjestelmästä.
- Toimivaltaisille viranomaisille on annettava kaikki tarvittavat valvonta- ja tutkintavaltuudet. Lisäksi on säädettävä asianmukaisista hallinnollisista seuraamuksista ja korjaavista toimenpiteistä, ml. taloudelliset seuraamukset.
- **Suomessa NPL-direktiivin tarkoittamana toimivaltaisena viranomaisena toimisi Finanssivalvonta.** Finanssivalvonnan toiminta rahoitetaan pääosin valvottavilta kerättävin valvontamaksuin.
- Erikseen säädettäisiin rajat ylittävien luotonhallinnointipalvelujen valvonnasta ja yhteistyöstä muiden jäsenmaiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

Kansallisen liikkumavaran hyödyntäminen

- **Valmistelun lähtökohta: direktiiviä pidemmälle meneviä kansallisia velvoitteita ei esitetä ja direktiivin tarjoama kansallinen liikkumavara hyödynnetään.**
- Lain soveltamisesta vapautettaisiin asianajajat, silloin kun he suorittavat luotonhallinnointitoimintoja osana ammattiaan.
- Rahanpesulain velvoitteita ei sovellettaisi luotonhallinnoijiin (NPL-direktiivi jättää asian jäsenvaltioiden harkintaan). Rahanpesulakia sovellettaisiin jatkossakin perintätoimistoihin.
- Lisäksi positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia on tarpeen täsmentää luotonhallinnoijien osalta lisävelvoitteiden välttämiseksi.